

Pracovnílékařské prohlídky osob

Pracovnílékařské prohlídky osob (zaměstnanců i zaměstnavatelů) provádí pracovní lékař. Je to součástí povinnosti zaměstnavatele zajistit zaměstnancům závodní preventivní péči. Cílem bývá zjištění aktuálního zdravotního stavu zaměstnance ve vztahu k pracovní činnosti a používání osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP). ⚠

Pracovnílékařským prohlídkám osob musí předcházet prohlídka (dohlídka) pracoviště a všech zaměstnavatelem poskytovaných prostor týmž lékařem, který na základě takovéto dohlídky zhodnotí rizika a náročnost práce. Výstupem z prohlídky je posudek o zdravotní způsobilosti zaměstnance k práci.

 Podrobnější informace naleznete na stránce [Zdravotní způsobilost](#).

Náklady na tyto služby (včetně pomocných a laboratorních vyšetření) hradí zaměstnavatel.

Typy prohlídek

- vstupní
- periodická (pravidelná)
- mimořádná
- výstupní
- následná

Vstupní prohlídka

Vstupní lékařská prohlídka se provádí vždy:

- před zařazením do výkonu práce každého nového zaměstnance,
- nebo zaměstnance, který byl u stejného zaměstnavatele přeřazen na práci, která má vyšší zdravotní náročnost nebo je dokonce vyhlášenou rizikovou prací.

Toto načasování prohlídky je nezbytně nutné pro další možné posouzení vlivu výkonu povolání na zdraví zaměstnance. Lékař musí zhodnotit, zdali výkonem dané práce na jemu známém pracovišti nedojde k negativnímu vývoji zdravotního stavu pracovníka, nebo že by tento pracovník mohl v souvislosti s jeho zdravotním stavem poškodit zdraví svých spoluobčanů.

Prohlídku v rozsahu vstupní prohlídky je dále nutno provést (v podstatě se tím jedná o mimořádnou prohlídku):

- po dočasné pracovní neschopnosti delší než 8 týdnů (opět před zařazením do pracovního procesu),
- pokud končí platnost lékařského posudku před termínem pravidelné prohlídky,
- v případě důvodného podezření, že došlo ke změně zdravotní způsobilosti zaměstnance (z jeho iniciativy a nebo na podnět zaměstnavatele).

Periodická prohlídka

Pravidelné prohlídky jsou vykonávány za účelem posouzení vývoje zdravotního stavu během výkonu práce na daném pracovišti. Slouží k:

- včasnému zachytu poškození zdraví vlivem práce,
- zhodnocení schopnosti používání osobních ochranných pracovních prostředků,
- včasnému vyloučení zaměstnance z pracovního procesu.

Frekvence periodických prohlídek je obvykle:

- každých 5 let u zaměstnanců ve věku 18–50 let,
- každé 3 roky u zaměstnanců ve věku nad 50 let,
- nebo podle předpisu či rozhodnutí orgánu ochrany veřejného zdraví.

Frekvence pravidelných prohlídek vychází z předpokladu možných změn zdravotního stavu vlivem výkonu práce.

Mimořádná prohlídka

Důvody mimořádných pracovnílékařských prohlídek jsou:

- podezření, že u zaměstnance došlo ke změně zdravotní způsobilosti k práci,
- podezření, že vlivem práce došlo k negativnímu ovlivnění zdraví zaměstnance ještě před termínem pravidelné prohlídky a hrozí nebezpečí z prodlení (na podnět zaměstnance, zaměstnavatele, ošetřujícího lékaře zaměstnance),
- zavedení nové technologie do pracovního procesu,
- změna používání osobních ochranných prostředků nebo podezření změny způsobilosti zaměstnance používat dosavadní ochranné prostředky,
- nařízením prohlídky podle zvláštního předpisu orgánem ochrany veřejného zdraví nebo Státním úřadem jaderné bezpečnosti,

- po ukončení každé pracovní neschopnosti delší než 8 týdnů (nevztahuje se na práci v I. kategorii),
- po každém přerušení práce na dobu delší než 6 měsíců.

Výstupní prohlídka

Provádí se:

- před ukončením práce u daného zaměstnavatele,
- před převedením na práci s nižší zdravotní náročností než je ta dosavadní.

Cílem této prohlídky je zjistit a zaznamenat takové změny zdravotního stavu zaměstnance, u kterých lze důvodně předpokládat, že vznikly v souvislosti s vykonávanou prací.

Následná prohlídka

Následné prohlídky se provádí u osob (bývalých zaměstnanců), kteří pracovali v takových podmínkách, kde lze důvodně předpokládat pozdní následky expozice nebezpečných látek jako je **azbest, oxid křemičitý, karcinogenní látky**, které se mohou objevit až několik let po expozici. Cílem je včasný záchyt onemocnění a zajištění potřebné péče. Tento typ prohlídky může nařídit orgán ochrany veřejného zdraví.

Součásti prohlídky

Pracovnělékařská prohlídka je ve své podstatě preventivní prohlídka se zaměřením na možné poškození v důsledku výkonu pracovní činnosti. Je nezbytně nutné, aby měl pracovní lékař k dispozici výpis ze zdravotnické dokumentace od praktického lékaře vyšetřovaného (nejpozději při pracovnělékařské prohlídce).

- **anamnéza** – podrobná RA (dědičná onemocnění), úrazy, operace, alergie, kožní onemocnění, astma, prodělaná nádorová onemocnění, kardiovaskulární onemocnění, současná i dřívější medikace, abúzus a **především podrobná pracovní anamnéza** (od ukončení vzdělání chronologicky až po současné, vojenská služba, popis prací a pracovišť, vystavení faktorům pracovního prostředí, typy ochranných pracovních pomůcek, pracovní úrazy, nemoci z povolání, ohrožení nemocí z povolání),
- **fyzikální vyšetření** – zahrnuje i orientační vyšetření sluchu, zraku, kůže, neurologické a ortopedické vyšetření, která pracovnímu lékaři pomohou vybrat vhodná doplňková specializovaná vyšetření,
- **laboratorní vyšetření** – existují standardy podle druhu předpokládané expozice (např. při expozici karcinogenním a mutagenním látkám je nutné vyšetřit navíc močový sediment, sedimentaci krve, KO s diferenciací, jaterní testy),
- **doplňková vyšetření** – součástí žádanky o takové vyšetření musí být popis pracovních podmínek vyšetřované osoby pro lékaře – specialistu.

Odkazy

Související články

- Zdravotní způsobilost
- Prohlídky pracovišť

Externí odkazy

- SZÚ: Preventivní prohlídky pracovníků (<http://www.szu.cz/tema/pracovni-prostredi/preventivni-prohlidky-pracovniku-1>)

Použitá literatura

- TUČEK, Milan, et al. *Pracovní lékařství pro praxi : Příručka s doporučenými standardy*. 1. vydání. Praha : Grada, 2005. 327 s. s. 280–283. ISBN 80-247-0927-9.